

Minimální preventivní program

Základní škola Zruč nad Sázavou

Období: školní rok 2022 – 2023

Zpracovala: Mgr. Olga Cudlínová

OBSAH MPP

- ❖ Úvod
- ❖ Charakteristika školy
- ❖ Analýza současného stavu na škole
- ❖ Garant programu a spolupracovníci
- ❖ Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi
- ❖ Propagace
- ❖ Prevence - aktivity v oblasti negativních sociálně patologických jevů
- ❖ Cíle prevence na škole
- ❖ Obsah prevence
- ❖ Metody při realizaci prevence
- ❖ Časový harmonogram – témata, kompetence
- ❖ Návrh rozpočtu
- ❖ Evidence a efektivita
- ❖ Řešení přestupků
- ❖ Školní poradenské pracoviště
- ❖ Seznam základních zákonů a metodických listů v oblasti prevence
- ❖ Seznam dostupné literatury, videotéka atd.
- ❖ Seznam zařízení zabývajících se problematikou primární prevence v oblasti sociálně patologických jevů
- ❖ Adresář organizací zabývajících se primární prevencí

Úvod

Minimální preventivní program vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování dětí a mládeže č.j. : 21291/2010-28. Při jeho tvorbě byla brána na zřetel také Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2019-2027 (Akční plán realizace Národní strategie na období 2019-2021 dle Usnesení Vlády ČR). K rizikovým projevům chování patří široké spektrum výchovných problémů a poruch chování u dětí a mládeže – interpersonální agresivní chování (agrese, šikana, kyberšikana, a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie), delikventní chování ve vztahu k hmotným statkům (vandalismus, krádeže, sprejství), záškoláctví a neplnění školních povinností, závislostní chování (užívání návykových látek, netolismus, gambling), poruchy příjmu potravy, sexuální rizikové chování, negativní působení sekt, rizikové chování v dopravě, rizikové sportovní aktivity.

Úkolem Minimálního preventivního programu je poskytnout žákům, rodičům a pracovníkům školy informace v oblasti prevence rizikových projevů chování, vést žáky k osvojování základních kompetencí v oblasti zdraví a zdravého životního stylu a rozvíjet u nich dovednosti, které vedou k odmítání všech druhů sebedestructivního chování, projevů agresivity a porušování zákona.

Charakteristika školy

Ve školním roce 2022-2023 navštěvuje základní školu 494 žáků, z toho 280 na 1. stupni a 214 na 2. stupni. Školu navštěvují také žáci cizí státní příslušnosti a žáci dojíždějící z okolních osad a obcí, někteří z nich patří spádově do jiných škol. Záleží na vhodném dopravním spojení a také na rozhodnutí rodičů. Ve škole je 19 kmenových tříd a jedna přípravná třída s 10 žáky. Nejnižší počet žáků je v 2. B - 18, nejvyšší v 5. A a 8. B – 29 žáků. Škola eviduje 55 žáků se SVP a nadaných. Učitelský sbor tvoří 35 členů, 17 asistentů pedagoga a ve školní družině pracuje 7 vychovatelek. ŠD s 6 odděleními navštěvuje 172 žáků 1. stupně. Ranní provoz školní družiny začíná v 6.15 hod., odpolední končí v 16.15 hod. V pátek je provoz ukončen v 16.00 hodin.

První vyučovací hodina začíná v 7.55 hod., poslední - odpolední končí v 15.40 hod. Odpolední vyučování se týká žáků 7. - 9. ročníku. Přestávky tráví žáci na chodbách před svými kmenovými třídami se zajištěným pedagogickým dozorem. Ve vestibulu školy mohou žáci využít školní bufet, který nabízí nejen drobné občerstvení, ale také školní potřeby. Školní knihovnu mohou žáci navštívit vždy v pondělí od 12.30 – 13.45 hod. a ve středu od 11.45 do 13.15 hodin.

Osmnáctým rokem působí na škole Dětský parlament. Zástupci jednotlivých tříd se pravidelně scházejí s vedením školy a města a na schůzkách prezentují nové návrhy, nápady, ale i kritické připomínky, společně se pak snaží řešit problémy týkající se každodenního života žáků školy.

Školní jídelna je umístěna asi 250 m přes světelnou křižovatku. Děti 1. stupně jsou převáděny vyučujícími, vychovatelkami ŠD nebo pověřenými pracovníky školy. V ranní a polední špičce je u přechodu přítomen strážník městské policie.

Analýza současného stavu na škole - oblast výchovy

Vedení školy se všemi pedagogickými i provozními zaměstnanci dbá, aby prostředí školy, přilehlého sportovního areálu, školního pozemku a prostor určených k odpočinku a venkovní výuce bylo estetické, a proto jsou i žáci zapojeni do péče o tyto prostory.

Nejčastější problémy s žáky řešené při vyučování: neplnění školních povinností, časté zapomínání pomůcek, nekultivované chování, vulgární vyjadřování, záškoláctví.

Nejčastější problémy řešené o přestávkách: nerespektování domluvených pravidel chování a jednání, vulgární vyjadřování, vandalismus na školním majetku, drobné fyzické potyčky.

Nejčastější problémy mimo školu, které se promítají do školního života: chování s prvky šikany, požívání alkoholu, kouření, vandalismus, trestná činnost řešená městskou policií a Policií ČR.

Garant programu a spolupracovníci

Garantem programu - PPP SK (KH) - okresní metodičky prevence PhDr. S Blahová a PhDr. M. Skalníková.

Spolupracovníci - vedení školy, školní psycholog, školní speciální pedagog, výchovný poradce, třídní učitelé a další pedagogičtí pracovníci.

Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

- PPP Kutná Hora
- SVP Kolín
- SPC Benešov
- Tým duševního zdraví pro děti a mládež (působí ve Zruč nad Sázavou)
- Psychiatrická léčebna Havlíčkův Brod
- PROSTOR Plus, o.p.s. Kolín
- ACET Chrudim
- MP Education
- Komise péče o rodinu a dítě při Městském úřadu ve Zruč nad Sázavou
- Policie ČR
- Městská policie ve Zruč nad Sázavou
- Městský úřad ve Zruč nad Sázavou
- TJ Jiskra Zruč nad Sázavou
- ZUŠ Zruč nad Sázavou
- Nízkoprahový klub Kotelna (Zruč nad Sázavou)
- OSPOD v Kutné Hoře a Vlašimi

Propagace

- umístění MPP na webových stránkách školy
- ŠMP seznámí s MPP všechny zaměstnance školy a domluví se s nimi na spolupráci
- třídní učitelé seznámí rodiče s MPP na třídních schůzkách
- ŠMP bude nadále aktualizovat nástěnky s problematikou rizikového chování

Prevence - aktivity

- programy primární prevence
- třídní setkávání
- podpora rozvoje osobnosti a sociálního chování dětí
- rozvíjení spolupráce s rodiči a podpora osvětové činnosti pro rodiče v oblasti zdravého životního stylu
- diagnostická činnost v oblasti rizikového chování
- průběžné sledování situace a konkrétních podmínek ve škole z hlediska rizik problémového chování a jejich screening
- vytváření podmínek pro smysluplné využívání volného času dětí
- poskytování poradenských služeb žákům, rodičům, učitelům
- zajišťování poradenských služeb specializovaných poradenských a preventivních zařízení pro žáky, rodiče a učitele
- spolupráce se školní psycholožkou a speciální pedagožkou
- další vzdělání ŠMP a výchovných pracovníků v oblasti prevence
- jednou ročně vyhodnocování MPP

Prevence - cíle

- vést žáky ke zdravému životnímu stylu a k odpovědnosti za vlastní chování
- rozvíjet u žáků sociální dovednosti (schopnost diskutovat, komunikovat, spolupracovat)
- učit žáky řešit konfliktní situace (asertivní chování, efektivní komunikace)
- vést je ke schopnosti čelit tlaku vrstevníků a odmítat činnosti, které by mohly mít negativní důsledky
- posilovat sebedůvěru dětí, rozvíjet schopnost vypořádat se s odmítnutím, zklamáním a selháním
- informovat je přiměřeně věku o návykových látkách, jejich účincích a následcích užívání
- rozšířit právní vědomí žáků v oblasti trestního práva ve spojitosti s drogami a rizikovým chov.
- seznámit je s možnostmi pomoci při problémech
- nabídnout způsoby, jak dosáhnout životního uspokojení
- monitorování situace ve škole z hlediska výskytu projevů rizikového chování
- motivace rodičů k odpovědnosti za zdraví a výchovu svých dětí
- poskytování poradenských služeb žákům a rodičům

Cílové skupiny:

1. žáci 1. a 2. ročníku
2. žáci 3. - 5. ročníku
3. žáci 6. ročníku
4. žáci 7. ročníku
5. žáci 8. ročníku
6. žáci 9. ročníku
7. děti z dětského domova
8. rodiče žáků
9. učitelé, asistentky pedagoga a vychovatelky ŠD
10. provozní pracovníci školy

Obsah prevence

1. Žáci 1. - 2. ročníku v návaznosti na MPP MŠ

- ❖ společné stanovení a užívání pravidel soužití mezi žáky a dospělými ve škole
- ❖ zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti, posilování zdravého sebevědomí
- ❖ posilování projevů vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- ❖ objevování individuálních odlišností dětí a jejich tolerance dětským kolektivem
- ❖ rozvoj schopností komunikace a diskuse ve skupině, řešení problémů a konfliktů
- ❖ rozvoj schopností klást otázky, vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“

2. Žáci 3. - 5. ročníku

- ❖ uvědomování si hodnoty vlastní osoby a posilování svého „já“ v pozitivním slova smyslu
- ❖ učit se řešit stres a dodržovat životosprávu
- ❖ posilovat schopnost spolupráce v kolektivu
- ❖ uvědomování si vlastního zdravotního stavu, duševní, tělesné a sociální rovnováhy
- ❖ vést žáky k aktivnímu využívání volného času se zaměřením na sport
- ❖ posilovat schopnost a ochotu vzájemně si pomáhat, umět se podřídit možnostem skupiny
- ❖ učit děti zvládat fyzicky náročné situace
- ❖ uvědomování si základních pravidel společenského chování
- ❖ osvojení znalostí

3. Žáci 6. ročníku

- ❖ pravidla soužití v nově utvořeném kolektivu - pravdomluvnost, důvěryhodnost, umění naslouchat, osobní nasazení
- ❖ formování skupiny, která je pro žáky bezpečná
- ❖ posilování důvěry ve vztahu žák - učitel
- ❖ rozvíjení pravidel společenského chování
- ❖ respektování ostatních, spolupráce ve skupině
- ❖ posilování odmítavých postojů k šikanování, užívání alkoholu, omamných látek apod.
- ❖ osvojení znalostí, právní povědomí

4. Žáci 7. ročníku

- ❖ stmelování vrstevnického kolektivu a upevňování vztahů v kolektivu třídy
- ❖ posilování komunikačních dovedností
- ❖ rozvíjení sociálních dovedností
- ❖ uvědomování si přiměřenosti reakcí na zátěžové situace - puberta
- ❖ umění vyrovnat se s neúspěchem a přijímání odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- ❖ posilování obrany před manipulací, umění říci „ne“
- ❖ posilování pravidel společenského chování
- ❖ zvládání náročných fyzických a psychických situací
- ❖ osvojení znalostí, právní povědomí

5. Žáci 8. ročníku

- ❖ trvalé upevňování vztahů v kolektivu vrstevníků
- ❖ posilování komunikačních dovedností, nácvik efektivní komunikace
- ❖ rozvíjení sociálních dovedností
- ❖ rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí
- ❖ prohloubení znalostí a právního povědomí

6. Žáci 9. ročníku

- ❖ upevňování pozitivních postojů osobnostního i sociálního rozvoje
- ❖ používání pravidel společenského chování
- ❖ mediální hygiena, vliv reklamy
- ❖ zdravé sexuální chování
- ❖ zvyšování schopnosti odolávat nebezpečným situacím, krizím, stresu a dalším zátěžovým situacím, nevhodným způsobům chování
- ❖ posilování odmítavých postojů k užívání omamných látek, projevům xenofobie, rasismu, antisemitismu
- ❖ prohloubení znalostí a právního povědomí

7. Děti z dětského domova

- ❖ orientace TU, VP a ŠMP v materiálech - závěry školy a psychologa z diagnostického dětského domova
- ❖ začlenění dětí do kolektivu třídy a posilování pozitivních vztahů
- ❖ sledování výukové i výchovné složky dětí
- ❖ spolupráce s dětským domovem

8. Rodiče žáků

- ❖ Den otevřených dveří - možnost zúčastnit se výuky
- ❖ MPP a způsoby jeho realizace
- ❖ školní a klasifikační řád a výchovná opatření při jeho nedodržování
- ❖ postupy školy v případě výskytu rizikového chování
- ❖ možnosti volnočasových aktivit pro žáky

- ❖ konzultační hodiny ŠMP, ŠP, ŠSP a VP
- ❖ v rámci osvětové činnosti vysvětlovat vliv médií a moderních technologií na psychiku dítěte - zdravý způsob života, osobní příklad rodičů apod.
- ❖ po dohodě TU s rodiči připravit besedy, přednášky, promítání filmů

9. Učitelé, asistentky pedagoga a vychovatelky ŠD

- ❖ aktuální informace v oblasti prevence na pedagogických radách i mimo již zavedeným způsobem
- ❖ účast na programech zaměřených na prevenci rizikových projevů chování u žáků
- ❖ studium materiálů doporučených OMP, ŠMP
- ❖ výměna zkušeností v oblasti prevence rizikového chování
- ❖ používání schránky důvěry dětmi
- ❖ důsledně monitorovat vztahy mezi dětmi ve své třídě
- ❖ využívat třídnických hodin a všech neformálních setkání k působení na žáky v rámci prevence rizikových projevů chování (plán třídního učitele)

10. Provozní pracovníci školy

- ❖ seznámení s MPP
- ❖ svými postřehy z každodenní práce mohou významně přispět k působení v oblasti prevence rizikového chování, protože se pohybují v prostorách, kde může k těmto negativním jevům mezi žáky docházet (šatny, sociální zařízení a chodby v době vyučování, venkovní areál školy)

Školní metodik prevence

- ❖ na základě podkladů pracovníků školy, spolupráce s OMP, vzdělávacích akcí a dalších aktivit zpracovává MPP, hodnocení MPP za uplynulý školní rok, poskytuje pracovníkům školy, žákům a rodičům konzultace dle jejich potřeby, sleduje situaci ve škole, doporučuje vhodnou odbornou literaturu, zajišťuje spolupráci s odborníky

Metody při realizaci prevence

- ŠVP- učební plány
- projektové vyučování
- školní a klasifikační řád
- besedy, přednášky, diskuze, rozhovory, komunitní kruh
- hry posilující psychiku, spolupráce ve skupině, brainstorming, nácvik verbální a neverbální komunikace a asertivního jednání, relaxační techniky
- modelové interaktivní situace, metoda kritického myšlení
- soutěže - vědomostní a sportovní
- adaptační kurzy, výlety, exkurze
- třídní setkávání (třídnické hodiny)
- lyžařský výcvik
- kulturní představení

- výstavy
- schránka důvěry
- nástěnky
- letáky pro žáky
- Dětský parlament
- informace rodičům a jejich zapojování do prevence
- Den otevřených dveří
- vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikového chování, manažerská práce třídního učitele
- propagace MPP

Časový harmonogram

Všechny aktivity týkající se primární prevence budou probíhat po celý rok.

I. stupeň

Na prvním stupni se žáci s jednotlivými tématy setkají především v předmětech: prvouka, přírodověda, vlastivěda, český jazyk, anglický jazyk, ale také v rámci tělesné výchovy a ve výtvarných soutěžích.

II. stupeň

Na druhém stupni je práce náročnější. Učitelé musí vzájemně spolupracovat a uspořádat témata z oblasti prevence tak, aby nedocházelo k jejich překrývání a aby byla všechna probrána. Dle uvážení či v případě nově se vyskytnutého problému začleňují vyučující témata i mimo dané předměty či v rámci výtvarných a sportovních soutěží.

1. ročník

Prvouka

- ❖ Začíná škola
- ❖ přestávce a při vyučování
- ❖ Naše třída

Český jazyk – literární výchova

- ❖ Škola; Poprvé ve škole
- ❖ Kamarádství
- ❖ Jaký kdo je

Anglický jazyk

- ❖ Who am I?
- ❖ Greetings
- ❖ My family and friends

2. ročník

Prvouka

- ❖ Moji kamarádi a já
- ❖ Chování mezi lidmi
- ❖ Lidský život
- ❖ Chráníme si zdraví
- ❖ Děti a dospělí kolem nás
- ❖ Jak to vyřešíš?

Český jazyk – sloh

- ❖ Kterými jazyky lidé mluví
- ❖ Jak spolu mluvíme
- ❖ Jak se k sobě chováme
- ❖ Vytváříme si vlastní názor

Anglický jazyk

- ❖ My feelings
- ❖ Nature

3. ročník

Prvouka

- ❖ Spolužáci, pravidla slušného chování
- ❖ Naše zdraví
- ❖ Pečujeme o své zdraví, žijeme zdravě
- ❖ Úraz a nemoc

Český jazyk – sloh

- ❖ Chováme se k sobě vždy slušně?
- ❖ Slušné chování
- ❖ Čteme, rozumíme a orientujeme se

Anglický jazyk

- ❖ My body
- ❖ My health

4. ročník

Přírodověda

- ❖ Člověk a zdraví

Český jazyk – sloh

- ❖ Moji kamarádi
- ❖ Na táboře
- ❖ Co kdo dělá
- ❖ Není koníček jako koníček
- ❖ Malý dárek potěší
- ❖ Budeme hrát divadlo

Anglický jazyk

- ❖ Greetings and introductions
- ❖ Countries and different nationalities

5. ročník

Přírodověda

- ❖ Člověk a přírodní zdroje – stres, životospráva
- ❖ Lidský organizmus
- ❖ Muž a žena – vlastní zdraví, kouření, alkohol, drogy
- ❖ Člověk – pravidla společenského chování
- ❖ Lidský život – využití volného času, sport

Vlastivěda

- ❖ Člověk ve společenství

Český jazyk – sloh

- ❖ Chci si dát inzerát (nebezpečí internetu)

Anglický jazyk

- ❖ Healthy life
- ❖ Food and meal

6. ročník

Tělesná výchova a zdraví

- ❖ Tělesná a duševní hygiena
- ❖ Sebepoznání, sebepojetí
- ❖ Komunikace
- ❖ Výživa a zdraví

- ❖ Vztahy ve dvojici
- ❖ Bezpečný pobyt v zimní krajině
- ❖ Seberegulace, sebeorganizace
- ❖ Historie olympijských her
- ❖ Režim dne
- ❖ Bezpečné chování ve škole i mimo školu, první pomoc

Občanská výchova

- ❖ Pravidla ve škole
 - práva a povinnosti žáků a rodičů
 - pravidla slušného chování a jednání
 - povinná školní docházka
 - vnitřní normy školy
- ❖ Majetek a vlastnictví
 - hospodaření s penězi
 - rozpočet – osobní, rodinný
 - ochrana majetku

Český jazyk

- ❖ V nebezpečí
- ❖ Ve škole, doma a mezi kamarády

Anglický jazyk

- ❖ Giving personal information (Greetings and introduction)
- ❖ Communication
- ❖ At school

Dějepis

- ❖ Rozvrstvení společnosti podle majetku – nerovnost mezi lidmi.
- ❖ Vznik prvních zákoníků, které trestají přečiny ve společnosti (krádeže, vraždy, podvody...)

7. ročník

Tělesná výchova a zdraví

- ❖ Tělesná a duševní hygiena
- ❖ Dětství, puberta a dospívání
- ❖ Projevy násilí – šikana, sexuální zneužívání
- ❖ Seberegulace, sebeorganizace – zvládání problémových situací, hledání pomoci
- ❖ Vztahy a soužití v komunitě - rodina, škola, vrstevnické skupiny
- ❖ Bezpečné chování – komunikace mezi vrstevníky, s neznámými lidmi

- ❖ Bezpečný pobyt v zimní krajině, organizace prostoru, činnosti
- ❖ Celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví, základní lidské potřeby
- ❖ Dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví
- ❖ Ochrana před přenosnými a nepřenositelnými chorobami, úrazy, prevence
- ❖ Autodestruktivní závislosti
- ❖ Ochrana života za mimořádných situací

Občanská výchova

- ❖ Člověk a dospívání
 - začleňování do společnosti
 - já a moje parta
 - člověk jako osobnost
 - volný čas a zdravý životní styl
- ❖ Člověk a morálka
 - všelidské mravní hodnoty
 - svědomí a mravní rozhodování
 - morálka v osobním a veřejném životě
- ❖ Svoboda, právo a spravedlnost
 - hodnota lidského života
 - rovnost mezi lidmi
 - spravedlivá společnost
 - práva národnostních menšin

Dějepis

- ❖ Války náboženské, občanské za účelem získání nového území
- ❖ Upevňování vlády jedince (absolutismus)
- ❖ Dovoz nových plodin z Ameriky do Evropy – tabák, káva

Český jazyk

- ❖ Žij pravdu
- ❖ Odkud a kam
- ❖ Ve zvířecím zrcadle
- ❖ zvířatech a lidech
- ❖ sobě navzájem

Anglický jazyk

- ❖ A day in a life (Arranging to meet a friend)
- ❖ Free time activities
- ❖ Relationships

Hudební výchova

- ❖ Lidské nešvary a hudba
- ❖ Hudba a drogy

8. ročník

Tělesná výchova a zdraví

- ❖ Tělesná a duševní hygiena
- ❖ Bezpečné chování – pobyt v rizikovém prostředí, situacích, první pomoc
- ❖ Sebepoznání, sebepojetí, seberegulace
- ❖ Civilizační choroby – zdravotní rizika, prevence
- ❖ Výživa a zdraví
- ❖ Stres a jeho vztah ke zdraví
- ❖ Mezilidské vztahy, komunikace, kooperace
- ❖ Podpora zdraví – prevence, odpovědnost za zdraví
- ❖ Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, odborná pomoc
- ❖ Sexuální dospívání
- ❖ Vztahy ve dvojici
- ❖ Ochrana před chorobami, nemoci přenosné pohlavním stykem, prevence, první pomoc
- ❖ Autodestruktivní závislosti – zneužívání návykových látek, doping ve sportu

Občanská výchova

- ❖ Člověk a citový život
 - city a chování
 - city a jejich tělesné projevy
 - vlastnosti citů
 - afekt, panika
 - agrese, hněv a jejich projevy
 - možná řešení negativních prožitků a situací
- ❖ Člověk a pracovní život
 - vzdělání, schopnosti, vlastnosti a dovednosti
 - pomoc při výběru povolání
 - Zákoník práce, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů

Přírodopis

- ❖ Duševní hygiena
- ❖ Vliv alkoholu a drog na nervovou soustavu
- ❖ Rasismus

Chemie

- ❖ Alkoholické nápoje a lidský organizmus

Dějepis

- ❖ Napoleonské války - moc armády a jejich vůdce
- ❖ Francie - svržení absolutismu – nenávisť k vládnoucímu rodu
- ❖ Kapitalismus, kapitalistická společnost - nadřazení vrstvy obyvatel (hluboké sociální rozdíly)
- ❖ Kolonialismus - nadřazenost vyspělých států vůči zaostalejším

Český jazyk

- ❖ O bozích a lidech
- ❖ Společnost a její nedostatky; Drogy; Vliv médií

Anglický jazyk

- ❖ Friendships
- ❖ Family relationships
- ❖ Drugs and alcohol
- ❖ Health (At the doctor's)

Hudební výchova

- ❖ Populární a rocková hudba od 60. let

9. ročník

Tělesná výchova a zdraví

- ❖ Rodina a širší sociální zázemí
- ❖ Péče o zdraví
- ❖ Výživa a zdraví
- ❖ Sexuální dospívání
- ❖ Autodestruktivní závislosti
- ❖ Psychohygiena
- ❖ Mezilidské vztahy

Občanská výchova

- ❖ Příprava k volbě povolání
 - vhodný a zodpovědný výběr budoucího povolání
 - tělesné, duševní a sociální předpoklady
 - pracovní a mravní vlastnosti
 - znalosti, schopnosti, dovednosti
 - znevýhodnění při volbě povolání
 - zájmy, záliby, životní cíle a ideály

- ❖ Stát a právo
 - právo v našem každodenním životě, práva a povinnosti
 - právní řád, právní odvětví, základní nástroje práva
 - Ústava České republiky
 - Listina základních práv a svobod

Dějepis

- ❖ Nebezpečné ideologie 20. stol. (fašismus, komunismus, nacionalismus,...)
- ❖ Používání nových návykových látek (marihuana, toluen,..)

Český jazyk

- ❖ Literatura od počátku písemnictví až do současnosti
- ❖ Problémy dnešní rodiny; Vztahy
- ❖ Rizikové látky

Hudební výchova

- ❖ Populární hudba - životní styl, návykové látky
- ❖ Vliv populární hudby

Anglický jazyk

- ❖ School rules
- ❖ Bullying
- ❖ Social networks, Mass media
- ❖ Elections

Znalostní kompetence

Žáci 1. – 5. ročníku

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- osvojují si zdravý životní styl
- dokáží pojmenovat zdravotní a sociální rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.), je protiprávní
- ví na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc

Žáci 6. – 9. ročníku

- ví, co je podstatou zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci
- znají pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny
- umí zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- umí vysvětlit své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví
- žáci znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- respektují odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám
- znají a uplatňují vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem
- znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- umí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly
- znají významné dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- ví, že zneužívání dítěte je trestné
- uvědomují si podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné činy
- bezpečně zvládají účelné modely chování v krizových situacích (šikanování, týrání, sexuální zneužívání aj.) a správně se rozhodují v situacích vlastního nebo cizího ohrožení
- umí diskutovat o rizicích zneužívání drog, orientují se v trestně právní problematice návykových látek
- ví, kde hledat odbornou pomoc, v případě potřeby ji dovedou využít
- dokáží komunikovat se specializovanými službami (linky důvěry, krizová centra)
- odmítají projevy brutality a násilí zprostředkované médii a umí o nich diskutovat

Kompetence k učení

- žák samostatně pozoruje, porovnává výsledky, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- vyhledává a zpracovává potřebné informace v literatuře a na internetu

Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá nejrozličnější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů, využívá vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledává informace vhodné k řešení problémů, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení problémů, nenechá se odradit případným nezdarem
- samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, sleduje vlastní pokrok, přezkoumá řešení a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací
- uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí, je schopen je obhájit a výsledky svých činů zhodnotit

Kompetence komunikativní

- žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně a souvisle
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuze, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje ve skupině, společně se podílí na vytváření pravidel v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebevědomí a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- žák respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, dle možností poskytne účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit, respektuje tradice a kulturní i historické dědictví
- rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Kompetence pracovní

- žák dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost

Třídní učitelé

TU zařadí témata do svých plánů a budou je uplatňovat při své výchovné a vzdělávací práci.

ŠMP

ŠMP bude v průběhu školního roku zajišťovat a koordinovat aktivity primární prevence.

Rozpočet

Akce DPP jsou hrazeny ze získaných grantů na jednotlivé projekty. Prostředky na jiné konkrétní akce budou čerpány podle možností z finančního rozpočtu školy, případně po dohodě z rozpočtu SRPDŠ.

Evidence a efektivita

- orientační testy a průzkumy
- testování, srovnání

Každý pedagogický pracovník si povede stručný přehled aktivit a jejich efektivitu ve svém předmětu, který vyučuje, a své kmenové třídě. Z těchto podkladů zpracuje ŠMP hodnocení MPP za uplynulý školní rok.

Řešení přestupků

Ve spojitosti s MPP bylo do vnitřního řádu školy zakotveno několik bodů:

- 1) Žáci mají povinnost chránit si své zdraví a zdraví svých spolužáků.
- 2) Ke druhým se chovají přátelsky. Respektují druhé bez ohledu na jejich názor, fyzickou zdatnost nebo postižení.
- 3) Žáci řeší všechny problémy bez použití fyzického násilí. Nikdy nebudou tolerovat šikanování.
- 4) Žáci mají zákaz nosit, držet, distribuovat a užívat návykové látky v areálu školy. Porušení tohoto zákazu bude klasifikováno jako hrubý přestupek.
- 5) Žáci nebudou jakýmkoli způsobem poškozovat školní majetek. Úmyslné poškození bude oznámeno rodičům.

Přestupky jsou řešeny buď třídním učitelem, školním psychologem, výchovným poradcem, školním metodikem prevence nebo pedagogickou radou. Výchovná opatření jsou udělována podle klasifikačního řádu.

Školní poradenské pracoviště

- pracoviště ŠMP
- pracoviště VP
- pracoviště školního psychologa a speciálního pedagoga

- konzultovna Týmu duševního zdraví
- nástěnka výchovného poradce a preventisty - informační plakáty a letáky, čísla linek důvěry
- schránka důvěry
- příruční knihovna a videotéka

Pracovníci školy, rodiče a žáci mohou přijít kteroukoli přestávku nebo v době, kdy jsou stanoveny konzultační hodiny.

Seznam základních zákonů a metodických listů v oblasti prevence

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v působnosti MŠMT na období 2019 - 2027
- Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019 - 2027
- Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky „Zdraví pro všechny v 21. století“ (usnesení vlády č. 1066/2002 Sb.)
- Strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže ve Středočeském kraji 2022 – 2027
- Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 - 2020
- Národní strategie prevence násilí na dětech v ČR
- **Zákony**
 - č. 561/2004 Sb. (Školský zákon) – doplněn v roce 2017 §22a,b a §31
 - č. 562/2004 Sb. (změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona)
 - č. 563/2004 Sb. (o pedagogických pracovnících)
 - č. 383/2005 Sb. (změna 106/2002 o výkonu ústavní výchovy ve školských zařízeních a o preventivní výchovné péči ve školských zařízeních)
 - č. 65/2017 Sb. (o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek)
 - č. 109/2002 Sb. (o zařízeních ústavní výchovy, ochranné výchovy a zařízeních preventivně výchovné péče)
- **Vyhlášky**
 - č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky
 - č. 72/2005 Sb. ve znění vyhl. č. 607/2020 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (soubor pedagogicko-organizačních informací)
 - č. 27/2016 Sb. ve znění vyhl. č. 606/2020 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných)
 - č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání
- **Metodické pokyny a doporučení**
 - 37 014/2005-25 Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních

- 21291/2010-28 Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování dětí a mládeže
 - 21149/2016 Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních
 - 10 194/2002 Metodický pokyn při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
 - 14 423/1999 Metodický pokyn k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance
 - 25 884/2003 Metodický pokyn spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané
 - Zásady přístupu k dětem, žákům, studentům s PAS v rámci vzdělávacího procesu
 - Pomůcka k nově zakotveným právům a povinnostem pedagogických pracovníků a vyloučení žáka nebo studenta
 - Publikace k primární prevenci – Kyberšikana – manuál pro učitele (i rodiče)
- **Podklady školy**
- Školní řád (Klasifikační řád)
 - Minimální preventivní program
 - Postup při řešení - zpravidla popis ředitele, jak postupovat
 - Zápisy z jednání při řešení přestupku - lékař, třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, pedagogická rada, Policie ČR atd.

Seznam literatury

Kabinet VP a ŠMP

Adamsová C., Faynová J.: Už žádná tajemství - jak chránit dítě před sexuálním napadením, Themis, Praha 1997

Agresivita a kriminalita školní mládeže

Bártová J.: Prevence není nikdy dost, Sportpropag, Praha, 1996

Hoppeovi S. a H., Krabel J.: Sociálně psychologické hry pro dospívající, Portál, Praha, 2001

Kolář M.: Bolest šikanování, Portál, Praha, 2001

Lucká Y., Kobrle L.: Prevence obchodu se ženami, Mezinárodní organizace pro migraci v Praze, Praha, 2000

Montagniera L.: AIDS fakta, naděje, Nadace pro život, Praha, 1993

Nešpor K., Czemy L.: Alkohol, drogy a vaše děti, Besip, Praha, 1997

Nešpor K.: Jak poznat a překonat problém s hazardní hrou, Sportpropag, Praha, 1999

Nešpor K., Müllerová M.: Jak přestat brát drogy, Sportpropag, Praha, 1997

Nešpor K.: Návykové drogy - Romantické období končí, Sportpropag, Praha, 1996

Nešpor K., Provazníková H.: Slovník prevence problémů způsobených návykovými látkami (pro rodiče a pedagogy), SZÚ, FORTUNA, 1996

Ondráček P.: Františku, přestaň konečně zlobit, nebo..., ISV nakladatelství, Praha, 2003

Presl J.: Drogová závislost, MAXDORF, Praha, 1994

Svobodová A., Kozák J.: Mládež a kouření (metod. Podklady pro učitele a vychovatele), MZ ČR, Praha, 1990

Šimanovský Zd.: Hry pro zvládání agresivity a neklidu, Portál, Praha, 2002

Klubovna

Canfield J., Wells H. C.: Hry pro zlepšení motivace a sebepojetí žáků, Portál, Praha, 1995
Houška T.: Škola hrou, T. Houška, Praha, 1993
Karnsová M.: Jak vybudovat dobrý vztah mezi učitelem a žákem, Portál, Praha, 1998
Kincheroová J.: Psychologické testy pro kluky a děvčata, Portál, Praha, 1998
Nová náboženství a sekty, extremismus, MŠMT ČR, Praha, 1999
Říčan P.: Agresivita a šikana mezi dětmi, Portál, Praha, 1995
Selby D.: Globální výchova. Grada, Praha, 1994
Šimanovský Zd., Mertin V.: Hry pomáhající s problémy, Portál, Praha, 1996
Vališová A.: Hry s odkrytými kartami, Pansofia, Praha, 1996

Videotéka

Řekni drogám ne!
Pravda o drogách
Oči hadů I., II., III.
Láska je láska
Nelegální drogy
Sebeobrana proti stresu a nadměrné psychické zátěži
Drogová problematika
Čertovy krabičky
Pavučina
Abeceda lidské sexuality
Antikoncepce a plánované rodičovství
Prevence obchodu se ženami
Cesta ke zdraví
AIDS - testy na HIV
Stres
Školáci versus drogy

Zařízení a organizace zabývající se problematikou prevence

– s dostupností pro klienty pro klienty regionu Zruče nad Sázavou

Pedagogicko-psychologická poradna Kutná Hora

Jakubská 83, 284 01 Kutná Hora

731 417 146

327 311 362

Pedagogicko-psychologická poradna Kolín

Jaselská 826, 280 02 Kolín

321 722 116

SVP Kolín

Ambulantní poradenské zařízení pro rodiče, děti a pedagogy

777 738 794

Prev-centrum

– sdružení zabývající se prevencí, terapií a psychosociální pomocí pro děti, mládež a rodiny
Meziškolská 1120/2, 169 00 Praha 6
233 355 459
775 161 139

ESET

Psychoterapeutická a psychosomatická klinika
272 940 880

Triangl (centrum pro rodinu)

-poskytuje odborné psychologické poradenské a terapeutické služby rodinám a jejich členům
Chelčického 39, Praha 3
731 056 720/ 281 863 620
604 252 887
www.centrumtriangl.cz

Drop-in (středisko prevence a léčby drogových závislostí)

– ambulantní kontakt, první pomoc, poradenství a terapie drogových problémů
Karolíny Světlé 286/18, 110 00 Praha 1
222 221 431
222 221 124
www.dropin.cz

Nadace Naše dítě

– pomoc týraným, zneužívaným, handicapovaným, ohroženým a opuštěným dětem
Ústavní 91/95, 181 21 Praha 8
266 727 933
nadace@nasedite.cz
www.nasedite.cz

Linka pr(á)vní pomoci (právní poradenství z oblasti rodinného práva a péče o dítě)
777 800 002

Dětské krizové centrum

– pomoc při řešení výchovných a jiných problémů souvisejících s péčí o dítě
- **linka důvěry 241 484 149 / 777 715 215**
problem@дитеkrize.cz
www.дитеkrize.cz
- **rizika kyberprostoru 778 510 510**

Linka bezpečí pro děti a mládež

116 111
pomoc@linkabezpeci.cz
www.linkabezpeci.cz
Linka bezpečí – rodičovská linka 606 021 021

Linka první psychické pomoci 116 123

Krizové centrum Riaps (krizová intervence a psychologická podpora)

222 586 768

Bílý kruh bezpečí

Linka telefonické krizové pomoci

257 317 110

Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí

116 006 (nonstop a bezplatně)

Linka důvěry Kutná Hora

- poradna pro lidi v tísní (krizová intervence dospělým i dětem)

327 511 111

602 874 470

linkaduvery@kh.cz

OSPOD - OPD

Sociálně právní ochrana dětí a mládeže záškoláctví, výchovné problémy a trestná činnost

Kutná Hora - **327 710 284**

Čáslav - **327 710 277**

SPC Kolín

Kutnohorská 179, Kolín

321 729 600, 321 713 144

SPC Benešov

Hodějovského 1654, Benešov

734 357 465

Nízkoprahový klub Kotelna

Na Výsluní 719, Zruč nad Sázavou

774 650 032-3

kotelna@os-prostor.cz

Prostor Plus, o.p.s. Kolín

Na Pustině 1068, 280 02 Kolín

774 650 094